

✕
E jelben
győzni fogsz!

GYERGYÓ

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos: Dr. Sándory Mihály.

Megjelenik vasárnap reggel.

✕
E jelben
győzni fogsz!

Csikvármegye magyar választóihoz!

Alig mult egy éve annak, hogy lezajlottak az előző országos választások, amikor a Magyar Párthoz hűséges választók ezreit nem engedték a szavazóurnákhoz és tömegesen tartóztatták le minden jogos ok nélkül bizalmi férfainkat. Most ismét új választások előtt áll az ország népe.

A Magyar Párt Országos Intézőbizottsága Kolozsvárt folyó év június hó 26-án egyhangilag azt határozta, hogy megmarad az eddig követett uton, a választásokra nem szövetkezik egyik román párttal sem, hanem most is

önállóan és csak a saját erejére támaszkodva áll a magyar választók elé,

Ez az önállóság eddig is nagy érték volt a magyarság részére, melynek parlamenti képvisellete egyre növekedő sullyal birt éppen azon oknál fogva, mert egyik román párthoz sem kötötte magát és nem keveredett belé azokba a csuf túlekedésekbe, amelyeket a román pártok egymás ellen szakadatlanul folytatnak. A jelenleg kormányon levő román párt hajlandó lett volna arra, hogy egyezményt kössön az Országos Magyar Párttal a jelenlegi választásoknál való együttműködésre nézve, ami bizonyára megnövelte volna a magyar képviselők és szenátorok számát. Az Országos Magyar Párt vezetősége azonban nem mehetett belé ilyen megegyezésbe, mert a kormányzó román párt, melyet román nemzetiparasztpártnak szoktak nevezni,

nem akarta a magyarság legsúlyosabb sérelmeinek azonnali orvoslását vállalni s még arra sem volt hajlandó, hogy legalább ígéretet tegyen a megbeszélések alatt előárt legsúlyosabb kéréseinknek későbbi támogatására.

Mi az országnak becsületes polgárai vagyunk s annak javát akarjuk, mert tudjuk, hogy nekünk sem mehet jól a dolgunk, ha az ország súlyos helyzetben van. Ezért a multban is a Magyar Párt mindenkor erőteljesen állást foglalt mindenik kormánynak olyan intézkedései vagy törvényjavaslatai ellen, melyek az ország lakosságának ártalmára szolgáltak, vagy a magyarság legjogosabb érdekeit sértették. Ugyanezt akarja tenni a jövőben is s ezért nem köthettük magunkat a román kormányzó párt szekere rudjához. Az előző választásokon a magyar nép megmutatta, hogy megérti céljainkat és becsületes törekvéseinket s minden félrevezető bujtogatás és folytonos erőszakosságok dacára mindig csaknem 200.000 magyar szavazat támogatta a Magyar Párt komoly munkáját. Hisszük, hogy ez most is így lesz s reméljük, hogy népünk okosságában és becsületes magyar érzésében most sem fogunk csalatkozni.

Minden ujságolvasó ember tudja, hogy az ország gazdasági és pénzügyi helyzete olyan válságosra fordult, hogy azok a külföldi hitelezők, kik Romániának óriási összegű kölcsönöket adtak, szakértőket küldöttek ki a bajok okainak megállapítása végett, mert féltek attól, hogy az állam helytelen gazdálkodásának folytatása esetén nem kaphatják vissza azt a sok ezer millió lejt, melyet az országnak az utóbbi években kölcsön fejében nyújtottak. Az a jelentés, melyet a külföldi szakértők az ország pénzügyi helyzetéről készítettek, megcáfolhatatlanul mutatja ki, hogy az ország pénzügyeit mennyire lelkiismeretlenül és hozzáértés nélkül kezelték. Ez a jelentés peesételte meg az előző kormány sorsát és az ország pénzügyeinek rendbehozása céljából szigorú szabályok betartását követeli a jövőre. Nyilvánvaló, hogy a jelenlegi, vagy bármely ezután következő kormány kénytelen lesz megtenni az említett jelentésben javasolt összes

intézkedéseket, melyek még további súlyos terheket jelentenek az ország egész lakosságára nézve.

Az Országos Magyar Párt képviselői és szenátorai a parlamentben sokszor emelték fel szavukat az ország helytelen kormányzása ellen, ami a mai súlyos helyzethez vezetett és számtalanszor mutattak rá a bajok azon okaira, melyeket a külföldi hitelezőknek szakértői is most megállapítottak.

Ezeknek az orvoslása csak akkor következik be, ha a kormány végre rendet fog teremteni és véget vet annak a rengeteg visszaélésnek, melyeket eddig soha meg nem toroltak és amelyek felbeesülhetetlen kárt okoztak az ország népének. Az Országos Magyar Párt meg akarja tartani azt az önállóságot, mely feltétlenül szükséges a küszöbönálló nagyjelentőségű kormányintézkedések független megbírlásához s már ezért sem szövetkezhettek közös képviselői listára a kormányzó román párttal együtt.

Minden választás alkalmával a román pártok ahelyett, hogy együttesen összefogva segítenék elő az ország súlyos helyzetének javulását, folytonos veszekedéssel egymást szidják s mindenik azt hirdeti magáról, hogy megváltója lesz az országnak, ha kormányra kerül.

Abban azonban mindnyájan egyetértenek, hogy az erdélyi magyarságot, de különösen a székelységet megosztásra, széthúzásra bírják. A mostani választások alkalmával főleg a mezőgazdasági adósságok (konverzió) kérdésével akarnak éket verni magyar és magyar közé és szembeállítani egymással a magyar hitelezőket és a magyar adósokat.

Mikor a mezőgazdasági adósságok kérdése a parlamentben tárgyalás alá került, a Magyar Párt világosan leszögezte erre vonatkozó álláspontját, melyet dr. Gyárfás Elemér volt szenátor, a szenátus ez évi április 5-iki ülésén a következőkben foglalt össze:

„Készségesen hozzájárulunk mindazokhoz a könnyítésekhez, melyeket az adósok érdekében a kormány javaslatba hozott, abból indulva ki, hogy a mai nehéz napokban senki sem érezheti magát feljogosítva arra, hogy vétőt kiáltson, ha bárki is bármilyen eszközökkel, akár elhibázott eszközökkel is, segítséget akar nyújtani legalább felebarátaink egyrészének. Nem bírálnak és nem kifogásolunk tehát, egyetlen szóval sem egyetlen olyan előnyt vagy kedvezményt, melyet e törvényjavaslat az eladósodott mezőgazdák egyrészének nyújtani szándékozik, sőt meg kell állapítanunk, hogy mezőgazdaságunk olyan siralmas helyzetbe jutott, hogy meggyőződésünk szerint a nyújtott előnyök sem lesznek elégségesek és a gazdák nagy többsége a leszállított és megnyitott kötelezettségeknél sem fog tudni eleget tenni.

Bíráljuk és kifogásoljuk ellenben a legerélyesebben azt, hogy a kormány gyökerében elhibázott intézkedéseket tett fogamatba a válság leküzdésére.”

Ez a szószerint közölt nyilatkozat, melyet az országház hiteles naplója is tartalmaz, kétségbevonhatatlanul cáfolja meg mindazon vádaskodásokat, melyeket szerteszét hirsztelnek azok, kik régóta akarják a magyarságot egymással szemben harcoló csoportokra való szétosztását előidézni és akik örvendenek azon, hogy folytonos megtévesztésekkel éket verhetnek a magyarok közé. Ne tévesszen meg senkit ez a konkolyhintés, mely a viszálykodás és szét-

huzás magvát akarja a magyarok között elültetni. Sokkal több a közös bajunk és nyomoruságunk, semhogy egymás ellen vonuljunk harcba. Fájdalmas valóság, hogy a román pártok azon törekvéseit, melyek Csikvármegye székelly lakosságának egységes magatartását minden eszközzel megbontani igyekeznek, a magyarok közül is többen elősegíteni próbálják. „Magyar Gazdasági Szövetség” cím alatt Bukarestben kezdték meg és folytatják már egy éve a Magyar Párt ellen támadásaikat, most pedig a választásokra egyezményt kötöttek a kormányon levő román párttal.

Közös képviselői listát nyújtottak be, melyre az elül levő román jelölt után dr. Balogh Lajos csikszeredai, dr. Makkay Domokos gyergyószentmiklósi ügyvédek is odaadták neveiket. A magyar szavazatok megosztására törekedtek tehát, ahelyett, hogy együttes munkával növelnék a magyarság egységének erejét.

Olyan távolabbi erdélyi megyékben, hol a magyarság csekély számban lakik, példás egyetértés mutatkozik mindenfelé, nálunk pedig a viszálykodások megnagyobbítására fordítják minden tevékenységüket olyanok is, kiktől a közös bajok leküzdése érdekében értékes közreműködést várhatnánk.

Minden népnek, mely felett más uralkodik, vigyázniia kell arra, hogy országos választások alkalmával szavazatai ne forgácsolódjanak szét, mert különben gyengül azon követeléseknek sulya és jelentősége, melyeket az országgyűlésben és azon kívül képviselői és szenátorai előtárnak.

Ez a kötelesség különösen a székelységre hárul, nemcsak azért, mert a Romániához csatolt magyarságnak legtömörebben együttlakó részét képezi, hanem azért is, hogy a siker reményével küzdhessen egyelőre legalább azon jogok megvalósításáért, melyeket a világháború befejezése után a győztes hatalmak szerződésileg a székelyek részére kikötöttek. Ezen szerződésben Románia kötelezettséget vállalt arra, hogy önkormányzatot engedélyez részünkre az összes iskolák felett, melyekben gyermekeink tanulnak. Ez a jog azt jelenti, hogy iskoláink vezetése és irányítása a székelység rendelkezése alá tartozik és azokban gyermekeink teljesen anyanyelvükön nyerhetnek oktatást. Követeljük az önkormányzat joga alapján azt is, hogy

a mi adóinkból az állam térítse vissza azon összeget, mely összes iskoláink fenntartásához szükséges és amely visszatérítés a székelységet felmentené a mai súlyos iskolai terhektől. Ezen szerződésben kikötött jogok valóra váltását országvilág előtt a Magyar Párt folytonos hangoztatással sürgetni akarja. Lehet-e sikere ennek a követelésnek, ha a szavazásra jogosult székelly férfiak félreállással vagy román pártokra elvesztegetett szavazatokkal hátráltatják a minket megillető jogok kivívását, melyeknek teljesítését minden kormány tizenhárom esztendő óta következetesen megtagadta? Számíthatunk-e arra, hogy megszabadulunk a nyelvünket nem értő tanítók sokaságától és azon óriási költségektől, melyeket a román tanításnyelvű állami iskolák építésére, a fenntartására és az előbb említett és az egész világ előtt ismert nemzetközi szerződés ellenére reánk kényszerítenek? Lehet-e becsületes székelly ember, aki be ne látná, hogy ezen a helyzeten csak úgy segíthetünk, ha közös akaratral támogatjuk azokat, akik eddig is tiltakoztak és ezután is tiltakozni akarnak a minket megillető jogok semmibevétele ellen.

Az Országos Magyar Párt vezetősége meg-

Aki magyar, álljon gátra s ne szavazzon renegátra!

„legmélyebb és legforróbb hálánkat nyilvánítani megragadjuk Őfelsége magas kormányának, ezen az igazságszeretet nemességéből folyó nagy kegyességéért.“

Ugyancsak a volt naszódi román határőrök „Naszódi Ösztöndíj és Iskola alap” címén a magyar államtól óriási értékű pénz és egyéb vagyon örökös tulajdonjogát kapták, melyet csakis a román volt határőrök utódai javára használhattak fel és az ehhez való jogot a magyar kormány által jóváhagyott alapszabályok is biztosították.

— Ugyancsak Erdélyben, Szebenmegyében Orlát székhellyel megszervezett román határőrezred megszüntetése után az ezred kötelékébe tartozó román családok utódai részére adta a magyar király mindazt a vagyont, mely az államé volt, de katonai célokra ők használták s a magyar közoktatásügyi miniszter által 1871 márc. 16-án 5530. szám alatt jóváhagyott alapszabály negyedik cikke kiköti, hogy ez a vagyon kizárólag azokat illeti meg, kiknek elődei eme román határőrezredben szolgáltak és az ott felsorolt községekben laktak.

— A Bánátban 1848 előtt szervezett német és szerb határőrezredek feloszlata után a magyar király 1872 június 9-én kelt rendeletével az ezen ezredek által használt összes birtokokat és pénzalapokat szintén ama családok közös tulajdonába adta, melyek ezen ezredek kötelékébe tartoztak. Az 1873. évi XXVII. és XXX. törvénycikkek ezen királyi rendeletet törvénybe iktatva, a tulajdojogot örök időre biztosították részökre.

— Magyarország régi területéhez tartozott Horvátországban 11 határőrezred elakult s ezen ezredek kötelékébe tartozott családoknak utódai részére ezredenként külön az összes vagyon átadott az állami erdőkből és azok jövedelmeiből, melyeket addig használtak. Az 1873. évi XXVIII. törvénycikk ezen vagyon átengedését jóváhagyta és törvénybe iktatta. A magyar királynak 1881. évi július 15-iki rendelete kihirdette, hogy a horvát határőrök utódai az összes vagyont átvették. A katonai célokra szolgáló összes pénzalapokat pedig az 1882. évi XL. törvénycikk juttatta az ők tulajdonukba.

— Az összes volt határőrezredek feloszlata után minden ezred kötelékébe tartozó családok magyar királyi rendeletek és magyar törvények alapján óriási vagyonnak jutottak tulajdonába, melyet mindig csak saját céljaikra használtak és egyetlen vagyon sem vált megyei vagyonná.

A Csiki Magánjavak volt igazgató-tanácsának tagjai esztendőik óta folytatnak súlyos küzdelmet azért, hogy a Nemzetek Szövetsége előtt bebizonyítsák a csiki székelység tulajdonjogát ahhoz a vagyonhoz, melyet tőle minden kártalanítás nélkül elvett a román állam. És akkor, mikor az ügy már eljutott odáig, hogy a sérelem orvoslása végre elkövetkezzék s amikor minden adat a Nemzetek Szövetsége előtt fekszik, amint fentebb előtártam, — akkor Csikmegyéből akad diplomás székely ember, aki plakátokon hirdet olyan megoldást, mely ha való volna, azt jelentené, hogy

a csiki székely volt határőrök utódai mindörökre elvesztik a tulajdonjogot és a vagyon jövedelmeinek saját céljaira való felhasználása lehetetlenné volna téve.

— Bukarestben „Magyar Gazdasági Szövetség” cím alatt létrejött egy alakulat, melynek vezetői a csiki székely volt határőrök tulajdonát képező javak felett alkudozásokat folytattak és plakátokon hirdetik, hogy hálával tartozunk olyan megoldásért, amely egyértelmű volna az összvagyonnak elvesztésével és amely esetben lehetetlen volna „a székely nemzet jólétének előmozdítása”, amit az 1869. évi magyar királyi rendelet e vagyon rendeltetéséről minden időkre kitzűzött.

A megye a román állam törvényei szerint nem bir azzal az önkormányzati szabadsággal, mellyel a magyar uralom alatt birt s a megyei vagyonnak jövedelmei csaknem teljesen állami célokat szolgáló kiadásokra fordíthatnak. Csak példaképpen említem meg, hogy Csikmegye 1930. évi költségvetéséből, mely huszmilliókilencszázöt-ezer lejt tett ki, csupán 2-1% jutott kisebbségi célokra s ez is csak a rendkívüli jövedelmekből, míg a rendes jövedelmekből csupán hetvenezer lejt. Az 1931. évi megyei költségvetéséből, melynek összege tizenkilencmilliókilencszázhatvan-ezer lejt tett ki, a belügyminisztérium a hitvallásos iskoláink részére, tűzkárosultak és székely tanulók részére megszavazott összes tételeket teljesen törölte. Ez lenne a sorsa tehát annak a vagyonnak is, melyet Csiki Magánjavaknak neveznek, ha a hivatalos megye tulajdonába jutna a plakátokon hirdetett megoldás szerint.

— A Csiki Magánjavak kezelésére 1901. és 1909. években alkotott és kormányhatóságilag jóváhagyott alapszabályok számos rendelkezést tartalmaznak arra nézve, hogy a vagyon jövedelméből nem részesülhetnek mások, mint az ott felsorolt községekben lakó székely családok utódai és a volt határőr-családok utódai. E javaknak megyei vagyonná tétele azt jelentené, hogy a megyei hivatalok személyi és dologi kiadásait és más célokat szolgálva annak minden jövedelme és kiszolgáltatná tökéletesen a megyei és állami szervek rendelkezéseinek. Az összes volt határőrezred vagyonok közül egyedül a Csiki Magánja-

vak volna az, mely kiesne azoknak tulajdonából és rendelkezése alól, akiket megillet.

1923. év december 7-én Constantinescu volt földmivelésügyi miniszter a román képviselőházban a következő kijelentést tette: „A román történelemnek örökre dicsőséges napja marad az a nap, amelyen a román állam a Csiki Magánjavakat minden kártalanítás nélkül elvette”. Kilenc év telt el azóta s minden kérés hiábavaló volt a csiki székelységet ért súlyos jogtalanságnak jóvátételére. Nem tehetünk egyebet, mint azt, hogy e javaknak igazgató-tanácsa világfórum elé vitte a maga panaszt, melynek elintézése vége felé közeledik. Az volt a reményünk, hogy az orvoslásnak el kell jönnie s mindent megtettünk annak kimutatására, hogy a javaknak megyei vagyonná tétele a velünk elkövetett igazságtalanságot nem tenné jóvá. A beadványok sorozatában igyekeztünk feltárni erre vonatkozó összes érveinket. Ennek az évek óta folyó küzdelemnek súlyosan árt minden olyan törekvés, mely állásfoglalásokat hangoztat a csiki székelység érdekében nem álló megoldások mellett.

— Még abban az esetben is, ha a román kormány a Csiki Magánjavakat teljes egészében

Gyárfás Elemér programbeszéde.

— Most, amikor újra választási propaganda indult meg, minden józan gondolkodású ember felteszi a kérdést: miért kell most tulajdonképpen választani?

— Többféle oka van. Egyik: Románia belső, politikai életében rejlik; a másik egy külső ok, ami a helyzetet odáig vezette, hogy ennek a választásnak be kellett következnie.

— A belső okot képezik azok a rendkívül nagy pártellentétek, amelyek az országban uralkodnak, amelyeket, ha az országnak leküzdeni nem sikerül, romlásba és pusztulásba vezetnek. Sehoh a világon nincs meg az, hogy az egyes politikai pártok úgy álljanak egymással szemben, mint Romániában. Sehoh a világon nem uralkodik ennyire az elfogultság, gyűlölség és az egyéni tisztelet legelemibb követelményeinek ily mértékű oldalbarugása, — mint Romániában! Ez magában még nem volna mégsem a legnagyobb baj. Hiszen magyar világban is voltak éles pártellentétek. A legnagyobb baj az, hogy nálunk minden egyes kormányváltás nem esupán annak a 12 tagu minisztertanácsnak, vagy a parlament 500 tagjának kicserélését jelenti, hanem minden ilyen változás megváltoztatja az utolsó falusi bíróg az egész ország belső strukturáját is. Aki ma még polgármester volt, — holnap már börtönben ül. Aki ma még tömlőben ült, — holnap már polgármestert csinálnak belőle.

Hogy gondolkodik a román földművelő?

— A multkorában kimegyek a mezőre. Beszélgetésbe kezdek egy öreg emberrel. Uram — mondja ő, — engedje meg, hogy valamit kérdezzek. Miért változnak ma annyit a főispánok, alispánok stb. Itt volt a magyar világban báró Kemény 15 évig főispán, másik 25 évig alispán. Nekik is voltak ellenségeik, — mi magunk sokszor szidtuk őket, — de soha nem hallottuk, hogy ezek az urak loptak volna. Ma alig ül a bársonyszékben valaki 2—3 hónapig, már azt halljuk, hogy mennyit lopott.

— Ennek is megvan a maga magyarázata. Az a köztisztviselő, aki azzal a tudattal ül be hivatalába, hogy ott nyugodtan ülhet, biztosítva látja pozícióját, nem is gondol visszaélésre. De mikor valakinek ujjain kell számolnia nemcsak a hónapokat, hanem a heteket is, hogy mikor tesz ki, természetes, hogy igyekszik az időt „kihasználni”, mert nem tudhatja, mit hoz a holnap.

— Ez a rendszer az egész országot tönkreteszi. Lejárhatja a tekintélyek tiszteletét, a vezető emberek becsületét.

— A másik ok, ami előidézte a mai helyzetet, a kormány bukását: Rist jelentése volt. Én életemben még érdekesebb regényt, színesebb leírást, mint ez a jelentés nem olvastam. Ugy belevilágít a román közéletbe, a teljes helytelen gazdaságpolitika titkaiba, hogy szinte mint tükörből láthatjuk, mi minden rossz volt, amit mi csak sejtettünk, éreztünk, de számot vetni róla nem tudtunk volna.

visszaadná azoknak közös tulajdonába, kik e vagyonhoz jogosultak voltak s ezzel orvosolnák a csiki székelységet ért óriási jogtalanságot, akkor sem lehetne ez ok arra, hogy magyar egység megbontására használtassék fel.

És mégis...

Dr. Makkay Domokos gyergyószentmiklósi ügyvéd 1932. március 1-én az ellene magatartása miatt a Magyar Párt által indított fegyelmi ügy letárgyalása során a következő kijelentést tette és jegyzőkönyvben aláírásával látta el:

„Kijelentem, hogy amennyiben a fegyelmi határozat nekem módot nyújt, azon leszek, hogy a Magyar Párt gyergyószentmiklósi tagozatának s azon keresztül a helyi magyar társadalomnak egységét helyreállítsam s mint ahogy eddig is tettem, politikai tevékenységet ezután sem szándékozom más-hol kifejteni mint, a Magyar Pártban”.

A mezőgazdaság válsága, mint a bajok forrása.

A fő baj mégis a nagy mezőgazdasági válság volt, amely rázúdult egész Európára, főként az agrárállamokra. Ennek a válságnak pedig a világháború volt az oka.

— Itt a krízis, amely a mult évben jelentkezett: hogy a föld, gabona és állat ára leszállott felére. Most jöttek azok, kik hitelt adtak a parasztnak és felferült lelkükben az aggodalom: vajjon amikor én kölcsönt adtam a parasztnak, ami akkor ennyit és ennyit ért, most hogy fogom visszakapni? És ez az aggodalom idézett elő egy olyan tőke kivonást, ami mind érezhetőbbé vált.

Mert a tőkét nem azért vonták ki, hogy máshol elhelyezzék és gyümölcsöztessék, hanem a külföldi, hogy a sajátját elvigye, a belföldi pedig, hogy elrejtse. Magyarország álláspontját kellett volna tehát követni. De jött a nagyzási mánia: mit, az egy hitvány legyőzött állam, — teheti. Mi fizetünk! A Banca Națională rendelkezésre áll, az majd ad pénzt! És tényleg adott is. Néhány hónap alatt 6 milliárdnál nagyobb összeget kizárólag arra a célra, hogy ebből egyes emberek kimentsék a kihelyezett tőkéket, amit elvontak a forgalomtól.

— De nemcsak az történt, hogy a hitelezők megijedtek, hanem a mezőgazdasági adós szolgáltató képessége lecsökkent, vagy teljesen megszűnt.

— Es Argetoianu arra az örült gondolatra jutott, hogy ő egyszerűen azt a könnyebbiséget adja a mezőgazdának, hogy ne fizessenek saját hitelezőiknek és akkor majd tánclelésben fognak adót fizetni. Így dobták be a köztudatba a mezőgazdasági adósságok konverziójának kérdését. Nem azért, hogy a gazdán könnyítsen, hanem, hogy az adó befolyjon. Mi első pillanattól kezdve azt vallottuk, hogy ebben az esetben le kell szállítani a földet, gazdaságot terhelő tőkét is. Ebben a tekintetben a Magyar Pártnak nem lehet szemrehányást tenni.

Bélyegeztessék le a bankjegyeket.

— Már szeptemberben kifejtettem ezeket az elveket és azt mondtam, hogy a gazdán segíteni kell, de egyformán mindenkin s főként azt ajánlottam: tessék lebélyegeztetni a bankjegyeket, hogy ne meneküljenek azok, kik a külföldre vitték ki, vagy eldugták a pénzt! Akkor lemosolyogtak. Nem hitték, hogy a konverziós törvényre tényleg sor kerüljön. Mi feltétlenül korrekt és világos álláspontot foglaltunk el. — Követeltük, hogy ha egyik társadalmi osztálynak szükséges az adósságok konverziója, nem szabad az alól az iparosokat, kereskedőket és intellektueleket sem kivonni.

— Én akkor azt mondtam a pénzügyminiszternek, hogy kövesse más államok példáját: ne fizessen a külföldi hitelezőknek, de fizesse ki nyugdíjasait, tisztviselőit. Argetoianu erre gunyosan visszavágott: Hogyan képzei azt? Majd meglátja milyen becsületünk lesz a külföld előtt, ha fizetjük tartozásainkat. Nem fontos a belföldi tartozások fizetése.

— Akkor megmondtam, hogy nem lehet a belföldi fizetéseket egyszerűen elfricskázni. Azok a tisztviselők, nyugdíjasok, akik megdolgoztak és dolgoznak azért a pár fillérért, felforgathatják Önöket. Odáig jutott már a kormány, hogy a hadseregnek nem szállítottak a pékek és mészárosok, mert nem kapták meg a nekik járó összeget,

Mit mond a Rist-jelentés?

— Ezzel egyidejűleg történt, hogy a külföldi államok, melyek a lej stabilitását garantálták, látva a helyzetet, kiküldték Rist nevű francia szakértőjüket, aki felülvizsgálta társai-val Románia pénzügyi helyzetét.

— Rist jelentése hü dokumentuma annak, mennyire igazunk volt, amikor a kormány pénzügyi gazdálkodását ostromoztuk. Ha felolvasok néhányat ezekből a jelentésekből, megláthatják, hogy Rist szinte mintha plagizált volna a Magyar Párttól. Ugyanazt állítja, amit mi állítottunk. Meggyőződhetnek róla, hogy a magyarságnak olyan parlamenti képviselője volt, mely meg tudta látni az ország helyzetét és merte ezt bátran megmondani akkor is, ha azok nem is keltettek kellemes hatást. Tehát szögezzük le, hogy az adósságok kérdésében és a konverzió kérdésében mindig a legtisztább álláspontot foglalta el. Mindig azt kívántuk, hogy amit egyiknek megadunk, adjuk meg a másinak is és viszont.

— Ekkor alakul ellenünk egy „Országos Magyar Gazdasági Szövetség”, mely elejétől végig elmondja a mi programunkat, csak egyet ordít folyton: konverzió! konverzió! konverzió! és csaholnak a tőkésék ellen. Hát hol vannak nálunk tőkésék? Nálunk vannak eladósodott, vagy félig eladósodott emberek, valamint olyanok, akik nem tudják betéteiket kivenni a bankból. Ezek az urak egyebet nem tettek, mint ezt ordították.

— És mi történik? Jön a Rist-jelentés, amiből a király még jobban megismeri a személyes tapasztalatai által már megismert helyzetet. Kinevezi a mai kormányt, amelynek programja végrehajtani azt, amit Rist követel. Ezenkívül a konverziónak olyan reformálása, amit külföldi tőkésék érdekei követelnek. Nem az Önök érdekei, hanem a külföldé! Ezért neveztek ki a mai kormány! Ez lesz annak a feladata!

— Akkor jönnek azok az urak, akik azt kiabálták, hogy a Magyar Párt kapitalista érdekeket szolgál — és kartelt kötnek a kormánynyal!

Nem az lesz a győztes, aki ajtóról-ajtóra szaladgál, hogy felkerülhessen egy listára, hanem az tud csak egy igazságot diadalra vinni, aki áldozatok árán is, mindenkor helytáll és felemelt fővel áll hivatása magaslatán.

Szózat.

(Beküldött vers.)

Édes véreim, szenvedő magyarok,
Mindent, mindent megpróbáltatok.
Elmult időnek boldog korszakát
S a jelent borító sötét éjszakát...
Jártatok kísértet utakon,
Igy se, úgy se választhattok.
Fel székely véreim, magyarok!
Dühöng a karika és agyarog...
Terjeszti a szétduló poklot,
Plakát-erdője már szint vallott.
Fel! — Mert Isten az igazságot méri,
Gyermekek jövője számon kéri.
Nincs egyebet, csak a reményed,
Elég volt rád az ámitásból.
Lépcső a kapaszkodó számításból.
A sok plakát üresen is beszél,
Ősi jussodra onnan fúj a szél.
Minden bilincs úgy van hajlítva,
Bár hogy nézed, mindig karika:
Amig az dühében gőzöl,
Csak e jellel ha győzöl.
Nehéz óráknak intő szözeata:
A magyarnak nincs más szavazata!
Aki megtépett és koldussá tett,
Megváltód az soha se lett.
Szavazz a Magyar Párt jegyére,

A Szent Péter keresztjére.
A kereszt is volt üldözött,
A hívő nép ebben győzött!

Választáselőtti mozaik.

Kolozsmegyében a múlt héten betiltották a Magyar Párt plakátjainak terjesztését, mert azok csak magyar nyelven voltak nyomva. — Ugyanakkor szabadon megengedték a gazdapárt plakátjainak a kiragasztását, amelyek ugyan csak magyar nyelven köpködtek mindenféle förtelmes dolgokat a Magyar Párt ellen. — A gazdaságiak kormánypártiak, tehát minden meg van engedve.

Megjelent Csikmegyében a nemzetipárt magyar származású jelöltjeinek is rengeteg mennyiségű plakátja. Az egyiknek címsora: Nem lesz olyan revízió, és kisebb betűkkel folytatja, amelyik elválassza a szász vidéket a románól és a magyartól Erdélyben.

Hát az világos, hogy olyan revízió nem lesz. Magának a revíziónak a kormánypárti karika mögül való emlegetése olyan izü, mint amikor boldogult ürmösi Maurer Béla, jelenleg a miniszterelnökség sajtóosztályának vezetője Bukarestben, választására piros, fehér, zöld zászlókkal vonult ki. — Nekünk tilos volt ez a három szín, azóta is esendörök tételes jogi rendelkezés híján szorgalmasan elkenik minden sorozásnál azt a néhány naiv legényt, aki felteszi, neki szabad volt felhasználni. Igaz, hogy nem sokat ért vele.

Éppen annyit, mint a kormánypárti karikás revízióemlegetés.

Mert ha abban igaza is van, hogy nem lesz olyan revízió, ami a népesség elhelyezkedését Erdélyben megváltoztassa, de olyan revízió feltétlenül nagyon hamar fog jönni a gondolkodásban, amikor a román vezető pártok belátják, hogy tévednek, amikor magyarpárti listára fel nem fért uriember minden szavát készpénznek veszik és revízió alá veszik azt a magatartásukat, hogy minden hozzájuk felkészkedő jöttmenttel szóba álljanak.

Ejszakánként az utóbbi időben sok ház falát összemaszatolták felírásokkal: SzavaZatok a KöRRe vagy SzavaZatok a karikáRRa. A tettesek ismeretlenek s még kitalálni se lehet, ki a szerző. Hiszen a nemzetipártnál lemesak Boila Zakariás, Makkay Domokos vagy Balogh Lajos, hanem még Bordeauxsz Hugo és Brebera Venecel székely vezérfiak is elég jól beszélnek magyarul, ők nem irhatnak ilyen ortográfiával.

Esetleg titkos paktumról lehet szó és a feliratok szerzője a zsidó listán szereplő Halász Adolf lenne?

Több zsidó barátomtól érdeklődtem, miért van az, hogy mindegyik párt jelöltjei aláírták plakátjukat, éppen csak a zsidó jelöltek nem. Senki sem tudott felvilágosítással szolgálni, pedig jelölttől magától is kérdeztem.

Talán nem tévedünk, ha azt hisszük, azért, mert két jelölt nem ment bele abba, hogy társadalmilag és kereskedelmileg becsületes neve házak, kerítések oldalán hanyódjék együtt a harmadik névvel.

Vaida miniszterelnök meghívta a külföldi újságírókat, jöjjenek személyesen meggyőződni arról, milyen tiszta és erőszakmentes választások lesznek.

Udvarhelymegyében a Magyar Párt elnöke propagandakörutját a csendőrség úgy akadályozta meg, hogy Bethlen György gróf mellé nek szuronyt szegezve nem engedte őt tovább menni.

A Keleti Újság közli dr. Pop Iustin volt nemzetipárti szenátor, jelenlegi nemzeti-párti jelölt nyilatkozatát Bordeaux Hugó ugyan csak nemzetipárti háromszéki jelölről, aki szerinte ügyvédi irodájának alkalmazottja volt, meglopta őt és klienseit saját irodájába vitte át. Nestor Iustin rendkívül csodálkozik, hogy lehetett ilyen embert a kormány listájára felengedni.

Mi nem csodálkozunk. Olyant vettek fel, amilyen éppen akadt.

A nemzeti-gazdasági szövetség szépen megrajzolt plakátjain hatalmas kéz nyulik ki a semmiből, amely buzakévé szorongatva jelképezi a párt tevékenységét.

Valószínűleg az az értelme, hogy míg az előző kormányok csak a pénzünket vették el, a jelenlegi szövetség, ha pénz nincs, meg fog elégedni természetbeni kifosztásunkkal is.

* **Értesitem** a város és a vidék nagyérdemű közönségét, hogy porcellán, üvegáru, üvegező és képerkeztető üzletemet a régi szolid alapon, de a mai viszonyokhoz alkalmazkodva tovább vezetem s mivel raktáramba nagyobb mennyiségű üvegáru érkezett, a vidék kiskereskedői lámpa-, cukros-, ugorkásüveg és poháráru szükségleteiket a legelőnyösebben nálam szerezhetik be. Szíves pártfogást kér

tisztelettel

özv. Ávéd Gerőné

Record üvegáruház

Gyergyószentmiklós.

3—1

* A Gyergyószentmiklósi Hangya Szövetkezet felszámolás alatt bolti berendezése, fiókos állványok, áruasztal, mérlegek, súlyok, egy National ellenőrző pénztár, áruk és berendezési tárgyak kedvező fizetési feltételek mellett bármilyen elfogadható áron eladók. Bővebb felvilágosítást id. Sándory Mihály ad.

SPORT.

Toplița: Toplițai A. C. — Victoria (Reghin) I—II. komb. 6:1 (2:0).

A TAC. valósággal lehengette az ellenfelét, góllövői Szücs 3, Kellner 2, Walter 1, Victoria vigaszgólját Kugler lőtte. Nagyon szép nivós mérkőzés volt, mindkét csapat emberei dicséretet érdemelnek. Kitűnő bírót volt Blum (G.S.E.)

Borszék: Toplițai Atlétikai Club — Borszéki S. E. 4:3 (3:0).

Felázott talaj nagyban befolyásolta a játékot. TAC. góllövői: Walter 2, Molnár, Antal; míg a BSE. Gabi, Kovács és Bucur (TAC) öngólja.

Borszéki S.E. II. — Toplițai A.C. II. 1:0 (0:0) Előmérkőzés.

Primăria comunei urbane Gheorgheni.

Szám 3054/1932.

Hirdetmény.

Közhirrre tétetik, hogy 1932. július 30-án 9 órai kezdettel a városházán nyilvános árlejtések tartatnak zártírásbeli ajánlatokkal, utóajánlatok kizárásával a következő munkálatokra és szállításokra:

1. Az óvoda részére melléképületek építése 10.682 lei értékben.
2. Baromvásártér bekerítése 23.120 lei értékben.
3. Városi járványkórház épületének, vízvezetékének és csatornázásának kijavítása 21.118 lei értékben.
4. Magyar-utca részére tervezett aszfaltjárda előmunkálatainak a végrehajtása 40.550 lei értékben.
5. Piaci kutra egy kézi szivattyú felszerelése 6.098 lei értékben.
6. Békény patak partjának kikötése különböző utcákban 59.842 lei értékben.
7. 150 m³ bánya-kavics szállítása 14.700 lei értékben.

Az összes szállítások a szállító veszélyére végeztetnek. Bánatpénz az előirányzott összeg 6%-a. Műszaki tervek, feltételek és feltétel-füzetek a mérnöki hivatalban láthatók, hol minden felvilágosítás is nyerhető.

Az árlejtések a számviteli törvény szerint fognak tartatni.

Ideiglenes Bizottság elnöke:

Főmérnök:

Păcurar.

László.

Ping-pong labdák

kaphatók a Márk könyvkereskedésben.